

РЕЦЕНЗІЇ

У ВИТОКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Рецензія на книгу: Грищенко Т. Р. Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927): монографія / наук. ред. В. А. Вергунов. – К., 2017. – 360 с.

До 100-річчя Національної академії аграрних наук України світ побачила монографія кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника Т. Р. Грищенко «Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927)» (Київ, 2017, 360 с.). Вона є логічним продовженням серії авторських історичних розвідок останніх років, присвячених історії та здобуткам провідного науково-методичного та координаційного центру аграрної науки – Сільськогосподарського наукового комітету України. За їх результатами було встановлено, що саме від нього веде свій відлік Національна академія аграрних наук України.

Монографія дає можливість досягнути під принципово новим кутом зору історію становлення і розвитку галузевої наукової думки. Здійснено порівняльний аналіз різних концепцій організації ведення аграрної науки і дослідної справи, завдяки чому сформульовано узагальнення, конкретні висновки, актуальні для сучасного дискурсу в пошуках оптимальної науково-організаційної моделі за новим євроінтеграційним спрямуванням.

Авторка використала цінний фактологічний матеріал і суттєво заповнила прогалину в історіографії даної проблеми. Джерелознавчу основу дослідження складають документи Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України, Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Державного архіву м. Києва, Державного архіву Київської області, Державного архіву Черкаської області, Галузевого державного архіву Служби безпеки України, архівних фондів Інститутів архівознавства і

рукописів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Наукового архіву Інституту археології НАН України, Архіву Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника та ін. Наголошую, що значна частина з них введена до наукового обігу вперше. Значна увага надавалася вивченню директивних матеріалів у галузі сільськогосподарської науки за визначений період, а також науковим працям відомих учених та великому масиву періодичних видань.

Дослідниця узагальнила основні тенденції становлення і розвитку сільськогосподарської науки у контексті соціально-економічних, суспільно-політичних, загальнонаукових і теоретико-методологічних чинників. Розкрила роль і місце Сільськогосподарського наукового комітету в системі координування аграрною наукою та дослідною справою. Визначила його основні наукові здобутки в різних галузях: ґрунтознавство, ботаніка, метеорологія, аграрна економіка, лісівництво, охорона природи, садівництво і городництво, бібліографія та бібліотекознавство та ін. У монографії також позиціонується внесок у становлення Комітету його очільників відомих творців-організаторів галузевого дослідництва: В. І. Вернадського, Б. Г. Іваницького, П. А. Тутковського, С. Л. Франкфурта, С. Ф. Веселовського, В. І. Ковалевського, І. М. Щоголева, П. Ф. Тушкана, М. М. Вольфа, О. Н. Соколовського.

Цікавими є роздуми щодо організації системи вищої галузевої освіти на українських землях, до становлення якої безпосередній стосунок мав Сільськогосподарський науковий комітет України як головний науково-

методичний осередок аграрної науки. Визначною була його популяризаторська і видавнича складові, музейна й виставкова практика тощо.

Цілком обґрунтованим є твердження про те, що Сільськогосподарський науковий комітет України був своєрідним феноменом і відповідав суті сучасної академічної науково-координуючої установи, а за спектром наукових досліджень, які охоплювали практично всі галузі сільськогосподарської науки, навіть випереджав потужні наукові інституції, що функціонували після нього.

На сучасному етапі, що позначився розбудовою національної системи галузевої науки

й освіти, пошуком шляхів їхньої інтеграції, окресленням перспектив організації галузевої академічної науки, вивченням досвіду профільних науково-дослідних установ і вищих навчальних закладів, наукових шкіл та центрів як основних продуцентів і репрезентантів галузевого наукового знання, рецензована монографія є особливо своєчасним цілісним, ґрунтовним науковим дослідженням. Книга написана виразною науковою мовою. Чудове поліграфічне виконання приваблює читача. Рецензована праця дає підстави для роздумів та дискусій, що тільки підкреслює беззаперечну цінність цього творчого дослідження.

Наталія ЩЕБЕТЮК

*доктор історичних наук, старший науковий співробітник,
завідувач сектору наукознавства Інституту історії аграрної науки,
освіти та техніки Національної наукової сільськогосподарської
бібліотеки Національної академії аграрних наук України*